

مقصد: پروانه خان شخصيت فهمتاو.

بي مېټ ادي بخارا هوا ابردخ ات دلگير ځد. بندي خونه از دي مس دلگيردي ځد. زارذ بق ات بنده ارد گهپ ډېد مس نفارتي. عبدالرحمن خان وي زمون پاتېناه لپ قين ځد يچيزي مس نه خود وي څېم تر درقازه اټ ځد.

بخارا بازار پوټ انځهقيچېن رسته ارد بلند قهد كشن قرور جوون تير ات تگاف ست. يو قوقند سوداگرېن قتيروي گهپ ځاد خو، بندېخونه پوند تير روون ست. بيزبيزك بنوم يي اميون پر از نقره يي تنگه وي پي بت ات خوند قدم از درقازه زردى بندېخونه منصبدار قتيرو وروځد. از بندېخونه درقازه يېن زونفر بيو سله قتيرو خو نسك قوشچ ات وي يگه تر زبا فريپتين. پراكي آدم تر خو اندوال گهبنټ خو پېښختي ادي، پرجوځدنا؟ وي اندوال خو ډست تر وي جوون چود خو وي اميوني پرجوځد ات وي بنديي وي جوون ارد تسليم چود. نو نفرېن اميون قتيرو تر بندېخونه وژيځد ات ډيونگه يېن پراپس خو از بخارا اند تر حصار طرف روون ست.

بښې باروندخ ات دره ات دهبنټ ارد پياځه پوند تيدي عبدالرحمن مات ات مافه چود. پاډېنېن غلافچ ځاد. از سهمېن يويت وي همراه نو مېټهك پوند يي بښې اند تايد. رخ ځاد ات وهډېن تر يي باي درون قرار بښاځد. وداب كلون ځد ادي عبدالرحمن اگه ست ات چوبښتي يو جوون چېن نوسچ ات تير ات تگاف ته آدمېن چاست. عبدالرحمن گهبنټ تروى خو لوډي: تويت مو جهت پروانه خو چورج ات از مي تروډ تو نوم مس پروانه.

عبدالرحمن ات پروانه يېن قرار قرار تر پوند ځاد. از پرا يي كلته كاروون روون ځد. پروانه پيڅ گرډېنټ تر عبدالرحمن خو لوډي: څه سوډ ادي مو غلوم گفته كاروون ارد پرځهډ؟ عبدالرحمن بد قهروار شينتي خو لوډي: اكد كار گه ريځن ځد. تو پرځهډ ات مو مي بيه بون ارد تاقت وورج خيرت.

عبدالرحمن قارج تی سوار ات تر حصار قریب ست. چرتونی قد ادی څرهنگی قبول چود ادی پروانه غلوم گفته کاروون ارد پرزید. خو چرتین قتیر بنهب حصار اند رید. از حصار اند پرا از خیرپل نښتوید بدښون زمین پوندی ترپرا انجوځد. وداب غل نه سذجت چوبنتی ادی از ذرت یی نفر تیزتیز تر وخیزهچ یاذد. دښتی پی پېښونی یاذ خو چوبنتی پروانه غلت مس ژازد.

عبدالرحمن وروځد ات پروانه فریپت. عبدالرحمن خش ست ادی همی قارج، پول ات هم فا پروانه وی همراه ست. حصار شادمانېن نرجهد. از بخارا طرف اچ گهپت نه ست. عبدالرحمن سوار ات پروانه پیاده ځوند بنهب ات مېښن منزل داد ادی یی سایه نیستېن تر بهرېنجه قلعه ار څرښون فریپت. پروانه داد ات نهن اردېن مویدخایی چود. بهېنار ارد تشپرخ اندوید، زبازېد ست. پروانه داد ات نهېن بیله تر خو پخ داد. رنکېنېن سایه نیست اند وېځ ترپېځ دهف دېد سرچود. غله ښیجېن وېځ ترپېځ کښت. عبدالرحمن قارج تیر سوار ات حیرون حیرونی مردم چوبنت ادی څرهنګ مهمون گفته وی خش آمد کښن.

پروانه وېځ چید اند یی ښښسورک داذګه هلله قد. بهرنېخ اندېن مهمون جای وېذجت. یچھیث نفهت ادی ید څرهنګهچ مهمون. پروانه دوند فهت، عبدالرحمن چهی ات چیز ارد پس وېځ پلايست. فرښن یی هفته خو دهم داد. یی هفته بعد پروانه یود یم کتنکېن درو وینت داد. زمستون از پرا یت. ملک فکث سفیدپوښ ست. ژنج لپ داد، یلهف وخت پوندېنېن بهند ست. ید کار عبدالرحمن ات پروانه ارد لپ نهفی فریپت. اری څقار مېست اکد تیر نرجید. وهښن سه صد نفرې جرار لښکر خو ارد برابر چود. حمل تر ثورېن خو لښکر دو ښخه چود. یی ښخه پروانه قتیر سپج تی روون ست ات ار ښپوه یی خو دهم داد ات یی ښخه عبدالرحمن قتیر اشکاشم پوند تیر فیض آباد روون ست. قرث ښخه یېنېن بهارک اند یکجا ست خو فیض آباد تیرېن هجوځد. فیض آبادېن انجوځد خو یی ډاره مېست بعدېن قطع تیر هجوم ځود. پس قطعښن مزار شریف م تیر ست. مزار شریف مس آسونث وېځ تر دښت فریپت. از مزار اندت غله لښکرېن برابر چود خو، کابل تیرېن یت. کابلېن پرچوځد ات عبدالرحمنېن امیرښېد.

امیر عبدالرحمن خان کابل تهخت تی نوست ات پروانه خانی خو حرب وزیر انجوځد. امیر عبدالرحمن خان بعد از دی بدښون امیرېن خیر چود ات از هر جای اندی کتنکښن زریات خو قتیر ار کابل ځود ادی از څرښون زمینی عبدالرحمن خان صد غهڅ ات صد غده خو دربار اند تردوشت ادی زبا اردېن غله غله مردمېن ست. پروانه زبا ارد مس ځوند غله چوکېن کار چود.

غلام علی شاه نصیری

مقصودین: نصیری شخصیت وزبنتاوت وی شعر
قتیر بلد ستاو.

پېښختکېن:

- ۱- چې نصیری نوم بندج؟
- ۲- یو خرهنګهچ آدم قذج؟

غلام علی شاه نصیری از نهن ست تاریخ ۱۳۲۵ هـ ش سنه اندی خرنون ولسوالی سرچشمه قریه دریف قشلاق اندی قد. ۱۳۲۵ هـ ش سال اند خلیفه مشک علی شاه چیدند کله خشی یت.

خلیفه اند وی دل تیر پخ ست ادی وی نومېن غلام علی شاه نېذد. غلام علی شاه از خلکېت وښیار ات تیز فکر قد. خلیفه مشک علی شاه خو داد ات باب جناو فکه قشلاق بچه یردی زمستونجیف سبهق داد. وی ذو گه پخ داد علی شاه ات جیم بای یېن از دکه یېن لپدی سبهق فهمت. مگم خلیفه زیاتدی خو سرخلک پخ غلام علی شاه تیری حساب چود. وی یی ترسبهق ویزد. ابرابرثی ښپیداو سرچود ات قرانی زواست. ۱۳۳۳ هـ ش سال اندی وی تر مکتب ویزد.

غلام علی شاه مکتبی از بیوم صنف تا خارم صنفېخی خرنون رحمت مکتب اول نمره گی تیر ښپید. یو ۱۳۳۷ سال اندی رحمت مکتب خلاص چود. اکدی وخت اندی حکومت خارم صنف اول نمره یېن تر کار زانست. غلام علی شاه مس تر "ضبط احوالات" ریاست کابل اند تر کار زانېچ ست. خوند سالېخی ضبط احوالات قتیر کار چود. مگم ید کار وی ارد خش نه قد. خوند تاقي دی کار چی لهکچید قد ات نه قهرداد. آخر ارد از دی کار نښتوید ات ار فیض آبادی یگه کار شروع چود. خوند سال بعد غلام علی شاه ار خرنون وظیفه زانست ات رحمت لیسه اند مامور مقرر ست.

غلام علی شاه از خلکېتی شعر شوق چود. مگم وختا از کابلی وظیفه زانست، بېښدی خو شوق تیر کار چود. دری زف تیری خو شعرېن نقشت. یو خو اردی "نصیری" تخلص زانست ات شعر اند "نصیری" تخلص چود. ار فیض آبادین وی شعرېن تر بدېنون روزنومه چاپ ست ات لپ جهلدی نوم زواست. ار خرنون وظیفه زبنت تیر خرنون فرهنگ ارد لپ خېن کومک ست. یو نه ادی شعرث لود، بلکم بشهند مطرب مس قد. وی رباب نوېزد توونایی یچندت نه قد.

نصیری از علم ات تعلیم اچث ذر نه داد. از یی رویی کار چود ات از یگه رویی سبهق بنبید. ۱۳۵۶ سال اندی نصیری رحمت لیسه دیس ات دیونم صنف تموم چود. مردم گهپ ادی: آدم روپن ارد څه یاذد لپ خبن ته شناسا سؤد.

نصیری مس خرنون ادب ات فرهنگ اندی لپ زبردست کار سر چود. مگم مهرگ مهلت نه داد. نصیری ۱۳۵۸ سال جرم دېد اند شهید ست. نصیری شهادت فقط نه خرنون اردت بلکم فکه افغانستان ادب ات فرهنگ ارد لپ غله ضایعه قد.

نصیری خرنونی شعرپن نمونه ادی ییو از وېف مهش ارد څه فریپچ مذهب شاه ظهوری اردی از خرنون اند ار مزار بابنچ ات وم جواب مس: ظهوری نقشچ. شعر شکل فارسی ات خرنونی زقېن تیر نقشچ سخ؛ وم نمونه اکدس:

نصیری:

سلام از من رسان ای نامه آقای ظهوری را
که قربان سازمش از ژیف درون تېر پښت کوری را

ظهوری:

نمیخواهم جدا گردد دمی از دامن تېر پښت
گلو گیری تو میخواهم برپښت و هم مون پښت

نصیری:

سلامت میرساند از زدون اند جمله پاڅ نښپورج
از اینجا با خبر باشی که پښت غل یست اته ذد مورج

شود از تېزی نوک غرفچ خونین کف دستت
ز تاثیر گرمبه من ببینم روز و شب مستت

گرمبه نیز عمرش را بمن بخشید و بیغم شد
ز اسباب ورم وېډج ما این هم شکر کم شد

ظهوری:

به چنگ چوشچن و پېنجن کلېنڅک مبتلا باشی
به جان آس و ناش خېنپه تو تنها یک بلا باشی